

VERTROUWENSCESTRUM
KINDERMISHANDELING

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling Brussel Jaarverslag 2018

Inhoud

Voorwoord	1
VK Brussel in 2018	3
VK Brussel in cijfers	4
VK Brussel in verbinding	8
VK Brussel in actie	10
<i>Nupraatikerover.be</i>	16
VK Brussel in opleiding.....	19
De Warmste Quiz	23
Bijlage	26
VK Brussel dankt.....	31

Voorwoord

Wanneer ik de agenda van 2018 doorblader, valt op hoe tussen de vele cliëntafspraken en teambesprekingen door er tal van initiatieven, projecten en engagementen onze aandacht vroegen. Nagenoeg alle medewerkers van VK Brussel hebben één of meer engagementen in externe vormingen, vertegenwoordigingen en werkgroepen allerhande. Het maakt ons zichtbaar binnen het regionale hulpverleningslandschap (en daarbuiten). We kunnen onze invloed laten gelden vanuit het ontegensprekelijke belang van het kind en dragen om diezelfde reden zoveel mogelijk onze expertise uit. Voor medewerkers biedt het de kans om zich op een andere manier te laten uitdagen en zich te ontwikkelen.

De verschillende werkgroepen van de zes VK's onder leiding van het Vlaams ExpertiseCentrum Kindermishandeling (VECK) vroegen prioritair ons engagement. Daarnaast investeerden we samen met Kind en Gezin en het VECK veel tijd en energie in het uitwerken van vormingsmodules voor de kinderopvang rond het Stappenplan voor Kinderdagverblijven en in het uitwerken van de Kindreflex. Meer regionaal stonden we mee aan de wieg van Sonja Erteejee en van "Gezinsondersteuning Ketjes BXL", dat zich op Brusselse gezinnen in de meest precaire levensomstandigheden richt. We kunnen dit laatste niet vernoemen zonder onze spijt uit te drukken over de beperkte financiële ondersteuning van overheidswege: in een regio waar jaarlijks 24.000 kinderen worden geboren, waarvan meer dan een derde in armoede, betekent 150.000€ helaas niet veel meer dan de spreekwoordelijke druppel op een hete plaat.

Vermeldenswaardig zijn ook de uitgebreide kennismakingsbezoeken aan onze Franstalige collega's van SOS Enfants, de vele vormingen die we gaven aan de VUB, Erasmus Hogeschool en Odisee Hogeschool. Elders in dit jaarverslag leest u hoe *Nupraatikerover.be* de specifieke afstemming voor warme doorverwijzingen met de collega's van online hulpverlening vanuit Awel en 1813 heeft uitgewerkt. In 2018 bleven we tevens met veel engagement investeren in de samenwerking met het UZ Brussel, 1712 en diverse partners binnen en buiten Integrale Jeugdhulp (IJH).

Hoe nuttig en zinvol we het bovenstaande ook vinden, de druk die het legt op onze kernwerking, namelijk het bieden van hulpverlening, is niet gering. Een VK staat of valt met de kwaliteit van hulpverlening aan kinderen, jongeren en hun gezinnen in moeilijke situaties van geweld, verwaarlozing en misbruik. Al het andere in de werking staat in functie hiervan of volgt er uit. Niet andersom. Deze balans goed blijven bewaken, zal de komende jaren een aandachtspunt zijn.

Het werk dat we doen is maar mogelijk mits de inzet van allen die van ver of dichtbij op ons betrokken zijn. De samenhang tussen de VK's kreeg in 2018 wat meer visibiliteit met de lancering van een nieuwe website over de zes centra heen en ook het elan waarmee het VECK in 2018 operationeel was

getuigde van sociaal ondernemerschap. De steun die VK Brussel jaarlijks ontvangt van de Vlaamse Gemeenschapscommissie is niet alleen een noodzakelijke financiële riem onder het hart, het is ook een erkenning voor het werk en de inzet van onze organisatie. Deze warme steun ervaren we ook tijdens de Warmste Week in het najaar: er was een hartverwarmende interesse voor de door ons georganiseerde 'Warmste Quiz', maar ook tal van andere organisaties, zelfs buiten de eigen regio, steunden ons.

Een gekende uitspraak van de humanist Erasmus is "Magna civitas magna solitudo": een grote stad betekent grote eenzaamheid. Een waarheid die we helaas herhaaldelijk ervaren in de werking met tal van gezinnen uit onze regio. Daarom past het des te meer om onze appreciatie uit te drukken voor hun moedige zoektocht op de weg naar veiligheid en herstel!

Erik Van Dooren

VK Brussel in 2018

Team VK Brussel

Erik Van Dooren	Directeur
Karolien De Ruyck	Psycholoog
Evi Verdoodt	Psycholoog
Ilse Van Campenhout	Psycholoog
Stefanie De Meyer	Psycholoog
Yasmina El Amrani	Psycholoog
Ann Hernalsteens	Psycholoog (t.e.m. 21/12/2018)
Matthijs Waumans	Psycholoog (in dienst 17/9/2018)
Yeliz Balli	Stagiaire psycholoog (start op 4/9/2018)
Vigdis Vanbeselaere	Vertrouwensarts
Karolien François	Orthopedagoog
Jolien Scheers	Orthopedagoog
Johan Galle	Maatschappelijk assistent
Ward Deprins	Maatschappelijk assistent (van 1/1/2018 t.e.m. 31/8/2018)
Goedele Keymolen	Maatschappelijk werker
Eden Venneman	Maatschappelijk werker
Anja Ringoot	Ondersteunend management assistente
Johan Deneyer	Ondersteunend management assistent (in dienst 1/1/2018)

Raad van Bestuur (RvB) en Algemene Vergadering (AV) VK Brussel

Professor Dr. Emeritus Benjamin Van Camp, voorzitter (RvB en AV)
Dr. Jan Schots, ondervoorzitter (RvB en AV)
Filip Sans, penningmeester (RvB en AV)
Professor Christiaan Schotte, secretaris (RvB en AV)
Frank Van Holen (RvB en AV)
Lieve Pellens (RvB en AV)
Monica Minner (RvB en AV)
Katelijne Delmal (RvB en AV)
Sonia De Pauw (AV)
Dr. Bea Verbeeck (AV)

VK Brussel in cijfers

MELDENDE INSTANTIES

(Buiten)schoolse voorzieningen: **207** (36%)

Gezondheidszorg: **188** (32%)

Omgeving van het kind: **63** (11%)

Welzijnsorganisaties: **57** (10%)

Politie en justitiële instanties: **31** (5%)

Jongerenwelzijn: **26** (4%)

ALGEMEEN

Adviesvragen en meldingen: **579**

Gemelde kinderen: **819**

Totale aantal dossiers in opvolging: **783**

Chatgesprekken *Nupraatikerover.be*: **417**

LEEFTIJD GEMELDE KINDEREN

0 – 1 jaar: **47** (6%)

1 – 3 jaar: **71** (9%)

3 – 6 jaar: **136** (17%)

6 – 12 jaar: **333** (41%)

12 – 18 jaar: **188** (23%)

BELANGRIJKSTE PROBLEMATIEK BIJ MELDING

Lichamelijke mishandeling: **282** (33%)

Emotionele mishandeling: **155** (18%)

Seksueel misbruik: **94** (11%)

Lichamelijke verwaarlozing: **88** (10%)

Emotionele verwaarlozing: **82** (9%)

Risicosituatie: **67** (8%)

Het kan wat ongemakkelijk klinken: misschien zeggen de cijfers van meldingen op een VK evenveel of zelfs meer over de afstemming tussen het centrum en haar stakeholders dan over de prevalentie van kindermishandeling in haar regio. Enige evidentie voor deze stelling vinden we in de evolutie van de meldingen die VK Brussel ontvangt van het UZ Brussel: sedert we gericht en blijvend investeren in de samenwerking met deze partner zijn de meldingen uit het UZ meer dan verdrievoudigd en is tegelijk de 'kwaliteit' van deze meldingen (juiste inschatting, ouders aanspreken ...) duidelijk toegenomen. Een goede afstemming en samenwerking met partners dicht bij het kind is dan ook een belangrijk aandachtspunt in de werking van een VK.

We schreven het al in de inleiding: jaarlijks worden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) meer dan 8000 kinderen geboren in gezinnen die onder de armoedegrens leven. Als we ervan uitgaan dat minimum 3% van kinderen en jongeren een vorm van ernstige (!) kindermishandeling ondergaan, dan betekent dit voor het Brusselse Nederlandstalig kleuter-, lager- en secundair onderwijs elk jaar zo'n 2000 kinderen die slachtoffer zijn. Dit is een zéér conservatieve schatting en bovendien zijn risicofactoren op kindermishandeling in onze regio veelvuldiger en meer geconcentreerd aanwezig dan elders in Vlaanderen. De 879 kinderen die vorig jaar bij VK Brussel gemeld werden, vertegenwoordigen dan ook maar een klein deel van al die kinderen in onze regio die nood hebben aan hulp omwille van mishandeling, verwaarlozing en/of misbruik.

In 2018 ontvingen we 55 meldingen meer dan in 2017, een stijging van meer dan 10%. In de verdeling over de meldende instanties blijven de tendensen van het jaar voordien behouden. De twee sectoren die het meest melden blijven gezondheidszorg (vnl. UZ Brussel) en schoolse voorzieningen (vnl. CLB). Ook de verschillen met Vlaanderen blijven. Daar ligt de verdeling, ondanks dezelfde accenten, toch enigszins anders. Meldingen uit sectoren gezondheidszorg en schoolse voorzieningen zijn ook daar het meest voorkomend: respectievelijk 23% en 26% versus 32% en 36% in Brussel. Verhoudingsgewijs melden de andere sectoren in Vlaanderen dan weer wat meer dan hun Brusselse collega's.

Binnen de cluster van melders vanuit schoolse voorzieningen zien we een stijging van 147 meldingen in 2017 naar 176 in 2018. In 2017 kenden we echter in deze sector een terugval. In het lopende jaar 2019 heeft het er alle schijn van dat we dit jaar en voor deze sector opnieuw op het niveau zullen komen van 2016.

De meldingen door het parket (26 ten opzichte van 18 in 2017) zijn kennisgevingen met vraag tot een Onderzoek Maatschappelijke Noodzaak. Vermelden we hier nog dat het aantal meldingen niet hetzelfde is als het aantal betrokken kinderen: vaak is er binnen één melding sprake van verschillende kinderen.

Inzake de gemelde problematiek zien we toch enkele verschuivingen: in 2018 waren er duidelijk meer meldingen van lichamelijke mishandeling (+82), seksueel misbruik (+17) en waren er ook meer meldingen aangaande een andere of onduidelijke problematiek (+25). De andere categorieën bleven ongeveer stabiel.

Meer gedetailleerde cijfergegevens over onze werking vindt u in de tabellen in bijlage in dit jaarverslag.

VK Brussel in verbinding

(Inter)sectoraal overleg

- Kind en Gezin
- I.T.E.R.
- Arrondissementale Subraad Kindermishandeling
- Afstemming OCJ/SDJ
- Online Hulp Uitwisselingsplatform (OHUP)
- 1712
- CLB

Casusgebonden samenwerking en afstemming

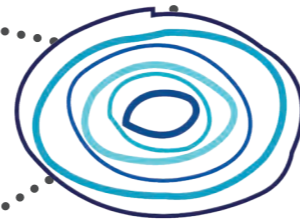
- CLB
- UZ Brussel

Intervisie

- Link
- Bika

Sensibilisering

- Kinderdagverblijven en IBO's
- Lagere scholen
- Gezondheidszorg Brussel

VERTROUWENSCE
NTRUM
KINDERMISHANDELING

Vertrouwenscentra Kindermishandeling

- VECK
- Forum
- Vormingscel
- Kwaliteitscel
- Werkgroep E-dossier
- Werkgroep Website
- Werkgroep Participatie
- Werkgroep vertrouwensartsen
- Infoveiligheid

Regionale samenwerkingsverbanden

- Samen Onderweg Naar Jeugdhulp Anders (SONJA Erteejee)
- Casuscoördinatie (ketenaanpak)
- Bru-Stars
- Werkgroep complexe echtscheidingen
- Gezinsondersteuning Ketjes Bxl
- IROJ
- Crisisnetwerk

KINDEROPVANG

Al van voor de geboorte van het Stappenplan voor Kinderdagverblijven in 2014 geeft VK Brussel vorming aan de Nederlandstalige kinderopvang in Brussel over detectie en aanpak van verontrusting. De uitwisseling met medewerkers en leidinggevendens tijdens deze vormingen is een essentiële bron van input en inspiratie geweest voor de ontwikkeling van het stappenplan en van expertise in deze thematiek. In 2018 startte Kind en Gezin met het project "Verontrusting in de Kinderopvang" met als doel het gehele landschap van Nederlandstalige kinderopvang in Vlaanderen en Brussel te vormen rond detectie en aanpak van verontrusting in de thuissituatie. Net omwille van deze expertise ging Kind en Gezin een samenwerking aan met het Vlaams ExpertiseCentrum Kindermishandeling (VECK).

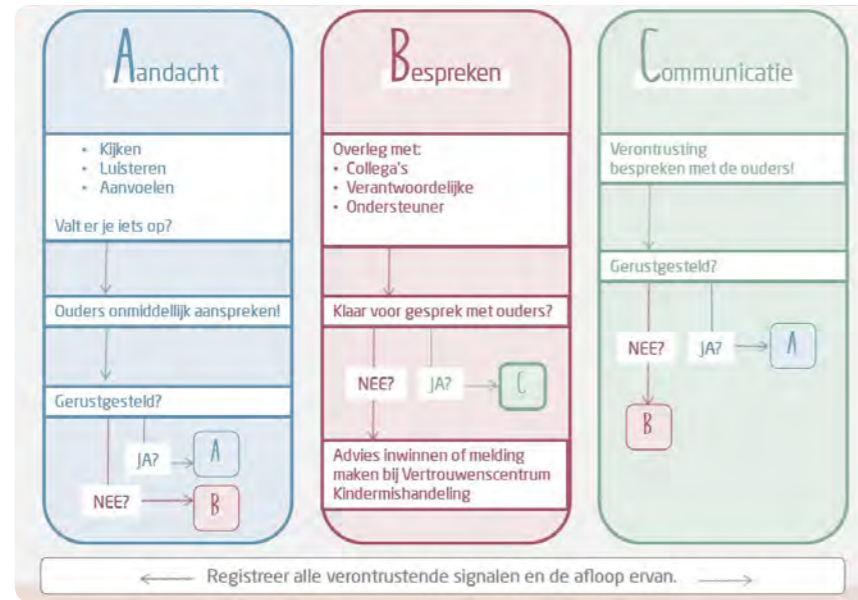
Het VECK kreeg de vraag een opleiding uit te werken en te geven (train-the-trainer) met als doel vertegenwoordigers uit de kinderopvang (trainers) op te leiden zodat zij op hun beurt de kinderopvang kunnen gaan trainen. Vanuit de opgebouwde expertise rond het Stappenplan werd VK Brussel gevraagd deze vorming uit te werken in samenwerking met VK Antwerpen en VK Vlaams-Brabant. De vorming bestond uit anderhalve opleidingsdag met het stappenplan als basis en omvatte zowel een meer theoretisch luik (betreffende vormen, signalen, gevolgen, risicofactoren en protectieve factoren van verontrusting en kindermishandeling, de kwetsbaarheid van jonge kinderen, het belang van een tijdige aanpak, communicatie met ouders, aanpak van verontrusting ...) als concreet oefenen in het aanspreken van ouders over verontrusting aan de hand van oefeningen en rollenspel. Daarnaast werden ook tools meegegeven om deze vorming zelf te kunnen geven aan de kinderopvang. De train-the-traineropleidingen vonden plaats in november en december 2018. Er werden zo'n 80 trainers gevormd in acht groepen die elk twee vormingsdagen kregen. De opleiding werd positief onthaald. De deelnemers gaven aan vooral veel theoretische kennis over verontrusting en vaardigheden in het spreken met ouders opgedaan te hebben.

Daarnaast nam Kind en Gezin een leerpartner onder de arm om digitaal leer materiaal te ontwikkelen om de trainers te ondersteunen in het bieden van vorming op maat voor de kinderopvang. Dit leer materiaal is gebaseerd op het Stappenplan voor Kinderdagverblijven en omvat zowel theoretische kennis als de mogelijkheid om te leren en te oefenen in het opmerken en aanpakken van verontrusting en het communiceren met ouders aan de hand van concrete cases. Het is vrij te raadplegen voor de kinderopvang op de website van de Kind en Gezin Academie.

In het kader van dit digitaal leer materiaal werd het Stappenplan voor Kinderdagverblijven in een nieuw jasje gestoken. De peilers en algemene opbouw van het stappenplan blijven daarbij bewaard, maar de vormgeving is gewijzigd met het oog op meer helderheid en gebruiksgemak. Zo worden de stappen nu in verticale kolommen weergegeven in plaats van horizontaal en zijn deze gevat in een ABC-model. Daarbij staat A voor "Aandacht" (voordien "Observatie"), B voor "Bespreken" (voordien "Overleg & Advies") en C voor "Communicatie" (voordien "Ouders aanspreken"). De vroegere stap "Besluitvorming" werd niet meer als aparte stap opgenomen, omdat besluitvorming voortdurend vervat zit in de andere stappen.

In 2019 hopen we de bijhorende handleiding bij het stappenplan te voorzien van hetzelfde nieuwe jasje en het vernieuwde stappenplan en de handleiding vervolgens beschikbaar te maken in een gedrukte papieren versie.

Evi Verdoodt

ONDERZOEK

In mei 2018 werd ons naartig werk van een aantal jaren bekroond met de publicatie van ons artikel *“The recognition of child abuse and the perceived need for intervention by school personnel of primary school: Results of a vignette study on the influence of case, school personnel, and school characteristics”* in het befaamde wetenschappelijke tijdschrift *Child Abuse & Neglect* (Vanderfaeillie, De Ruyck, Galle, Van Dooren & Schotte, 2018).

De idee van een wetenschappelijk onderzoek werd gevoed door een aantal wederkerende beschouwingen en verzuchtingen van leerkrachten uit het Nederlandstalig Brussels onderwijs. Na een kruisbestuiving met twee professoren, met name Prof. Dr. Johan Vanderfaeillie (VUB Faculteit Psychologie en Educatieve wetenschappen, departement Klinische en Levensloopspsychologie) en Prof. Dr. Chris Schotte (VUB Faculteit Psychologie en Educatieve wetenschappen, departement Klinische en Levensloopspsychologie en UZ Brussel dienst Klinische Psychologie), ontwikkelden we

onze vignettenstudie. In de loop van 2011 zag het instrument ‘Questionnaire Assessment of Situations of Child Abuse’, dat de ruggengraat werd van ons onderzoek, het levenslicht. Het instrument bestaat uit 24 vignetten of verhalen omtrent heel ernstige vormen van kindermishandeling, zijnde categorie III volgens de classificatie van Browne & Herbert (1997). Er werden drie variabelen gehanteerd in de verhalen, zijnde ‘de vorm van kindermishandeling’ (fysieke, emotionele en seksuele mishandeling), ‘etnische origine van het slachtoffer’ (West-Europa, Oost-Europa, Turks-Maghrebijns en Afrikaans) en ‘het geslacht van het slachtoffer’. De variabele ‘leeftijd van het slachtoffer’ werd niet rechtstreeks in de vignetten verwerkt. De participanten duiden op voorhand een leeftijdscategorie aan en dit overeenkomstig de leeftijden van de kinderen waarmee zij doorgaans werken (2.5-5 jaar; 6-9 jaar; 10-12 jaar) met als doel deze leeftijd voor ogen te houden bij het lezen van de diverse vignetten.

Een voorbeeld van een gebruikt vignet: *“Olaf, een Oost-Europese jongen, vertelt een klasgenootje dat mama zich weer eens kwaad had gemaakt. Mama schreeuwde heel de tijd en brulde dat Olaf niets waard is, dat Olaf haar leven verpest en dat hij beter nooit geboren was. Over Olaf kan mama nooit een positief woord over de lippen krijgen. Dit is niet de eerste keer dat Olaf dit vertelt.”*

Bij iedere vignet wordt de respondent gevraagd om 5 vragen te beantwoorden die peilen naar de herkenning van kindermishandeling (detectie en ernst) en de ervaren nood aan professionele interventie (betrokkenheid professionele hulp, doorverwijzing Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (VK) en betrokkenheid van justitiële instanties).

Deelname aan het wetenschappelijk onderzoek in combinatie met een sensibiliseringscampagne werd vanaf 2012 tot en met 2015 aangeboden aan de 124 Nederlandstalige Brusselse basisscholen waarvan 13% deelgenomen hebben. Zo’n 279 deelnemers, overwegend leerkrachten, vulden de vragenlijst individueel in alsook een lijst met kenmerken over zichzelf zoals bv. geslacht, leeftijd, aantal jaren ervaring, eigen ouderschap, eigen slachtofferschap, ervaring met het thema,...

Na een statistische analyse kunnen enkele besluiten geformuleerd worden.

Met betrekking tot **detectie**, herkende het schoolpersoneel de meeste voorgestelde vignetten als situaties van kindermishandeling. Echter, emotionele mishandeling werd beduidend minder vaak herkend dan fysieke mishandeling en seksueel misbruik. Het herkennen van de mishandeling leek niet onderhevig aan het geslacht, leeftijdsrange en etnische achtergrond van het slachtoffer. Ervaring hebben met kindermishandeling in de privésfeer leek te leiden tot een significant betere herkenning van de mishandeling.

Wat betreft de **inschatting van de ernst**, werd seksueel misbruik door de respondenten als significant ernstiger ingeschat dan fysieke mishandeling en deze op zijn beurt ernstiger dan emotionele mishandeling. De etnische achtergrond van het slachtoffer bleek bepalend te zijn bij het inschatten van de ernst van de mishandeling. Ongeacht de mishandelingsvorm werd de mishandeling bij West-

en Oost-Europese kinderen als beduidend minder ernstig ingeschat dan de mishandeling van Turkse/Maghrebijnse en Afrikaanse kinderen. Deze verschillen waren niet waarneembaar tussen de West- en de Oost-Europese kinderen onderling en de Turks-Maghrebijnse en Afrikaanse kinderen. Daarnaast kan gesteld worden dat de vrouwelijke respondenten de situaties als ernstiger inschatten dan hun mannelijke collega's.

Het **betrekken van professionele hulp, doorverwijzing naar VK en betrokkenheid van justitiële instanties** wordt significant meer nodig geacht bij seksueel misbruik in vergelijking met fysieke mishandeling. Bij fysieke mishandeling acht men de nood aan professionele hulp beduidend groter dan bij emotionele mishandeling. Ook hier speelt de etnische achtergrond van het slachtoffer een rol: significant meer nood bij Turks/Maghrebijnse en Afrikaanse kinderen in vergelijking met West- en Oost-Europese kinderen. Tussen West- en Oost-Europese kinderen en tussen Turks-Maghrebijnse en Afrikaanse kinderen was er geen verschil waarneembaar. Leeftijd en geslacht van het slachtoffer leken van geen invloed bij het betrekken van professionele hulp en doorverwijzing naar VK. De nood om justitiële instanties te betrekken werd groter ervaren bij mannelijke slachtoffers in vergelijking met meisjes. De leeftijd van de kinderen leek hier van geen invloed te zijn. Vrouwelijke respondenten leken de nood aan

professionele hulp en doorverwijzing naar VK hoger in te schatten dan de mannelijke deelnemers. Leerkrachten voelden een beduidend grotere nood aan het betrekken van justitiële instanties dan respondenten met een andere functie. Leerkrachten die meer ervaring hebben met kindermishandeling binnen hun werkcontext hadden significant minder nood aan betrokkenheid van justitiële diensten.

Geen enkele van de onderzochte parameters leek onderhevig aan de schoolkenmerken.

Volgens de informatie waarover wij beschikken, is dit soort van wetenschappelijk onderzoek een primeur binnen het Nederlandstalig Brussels onderwijs. Doch dienen we bescheiden te blijven gezien het over een eerder kleinschalig onderzoek gaat. De vraag dient gesteld te worden of men de resultaten kan veralgemenen naar alle medewerkers van het Nederlandstalig Brussels onderwijs en over de representativiteit van de deelnemende scholen.

Wat hopen we dat de lezer meeneemt uit dit onderzoek?

Consistent met de internationale wetenschappelijke literatuur lijkt **emotionele mishandeling “het kleine, miskende broertje”** van fysieke mishandeling en seksueel misbruik. Zowel de herkenning

en de ernst als de nood om externe hulp in te schakelen (professionele hulp, VK en justitiële instanties) werd beduidend hoger ingeschat bij seksueel misbruik. De respondenten herkenden en ageerden het minst bij emotionele mishandeling. Deze vorm van mishandeling is heel schadelijk voor de ontwikkeling van kinderen en hangt nauw samen met depressieve stoornissen, drugsverslaving, zelfdoding en seksueel risicogedrag (Glaser, 2002; Norman et al., 2012). De resultaten spreken voor zich dat op dit vlak behoorlijk wat sensibiliseringswerk nodig is.

Origine van het kind kleurt over alle vormen heen de ernstinschatting en de visie op aanpak van kindermishandeling. Kindermishandeling bij niet-Westerse kinderen, zijnde van Turks/Maghrebijnse en Afrikaanse origine, wordt als ernstiger gepercipieerd en er heerst een grotere interventiedrang dan bij Europese kinderen, zijnde West- en Oost-Europese kinderen. Deze resultaten suggereren een mogelijk verschil in behandeling afhankelijk van de etnische origine van de kinderen. Echter, er werd niet gevonden dat de respondenten kindermishandeling aanvaardbaar vonden bij een bepaalde cultuur. Meerdere verklaringen zijn hiervoor mogelijk.

Ander onderzoek heeft reeds aangetoond dat een verhoogde sensitiviteit en begrip van kindermishandeling leidt tot een grotere detectie en meer interventies (Baginsky & Macpherson, 2005; Baginsky, 2003). Kennis over de aanpak is een goede voorspeller van toekomstig meldingsgedrag (Goebbels, Nicholson, Walsh & De Vries, 2008).

Hoe dan ook lijken de resultaten een oproep voor het verspreiden van kennis bij school(gerelateerd) personeel omtrent symptomen en gevolgen van kindermishandeling en in het bijzonder van emotionele mishandeling. Ook bewustwording van de impact van etnische origine op ernstinschatting en aanpak en dus het vermoedelijk onbewust hanteren van etnische stereotypes lijkt een essentieel onderdeel te zijn van vorming.

Dit werk had niet kunnen gebeuren zonder de inspanningen van vele mensen. In de eerste plaats wil de werkgroep het voltallig team van VK Brussel bedanken voor de morele steun, het duwtje in de rug, het overnemen van bepaalde opdrachten wanneer de werkgroep bedolven werd onder “wetenschappelijke taken” etc. Ook zonder onze twee professoren, Prof. Vanderfaellie en Prof. Schotte, hadden we dit project niet succesvol kunnen afmaken. Soms stonden zij aan de zijlijn te supporteren en op andere momenten namen zij het voortouw. De drie betrokken Brusselse CLB-koepels hebben ons gesteund door reclame te maken voor onze sensibiliseringscampagne en een aantal CLB-medewerkers werden rechtstreeks betrokken doordat de scholen die zij bedienden deelnamen aan de sensibiliseringscampagne. En natuurlijk last but not least: bedankt aan de medewerkers van de Brusselse scholen die hebben deelgenomen.

Lezers die graag het artikel in zijn geheel lezen... één adres: VK Brussel.

Karolien De Ruyck

Chatgesprekken per jaar:

- 2015: 187
- 2016: 220
- 2017: 323
- 2018: 417*

*Stijging van 29% tov 2017

Geslacht van de oproeper:

- vrouwelijk: 85%
- mannelijk: 9%
- onbekend: 6%

Leeftijd van de oproeper:

- <12j: 5%
- 12-13j: 5%
- 14-15j: 21%
- 16-17j: 24%
- 18-24j: 15%
- >25j: 13%
- Onbekend: 17%

Gemelde (hoofd)problematiek:

- Actueel seksueel misbruik: 31%
- Verwerking seksueel misbruik: 13%
- Lichamelijke mishandeling: 10%
- Emotionele mishandeling: 9%
- Grensoverschrijdend gedrag door oproeper zelf: 6%
- Lichamelijke verwaarlozing: 5%
- Emotionele verwaarlozing: 3%
- Andere/onduidelijk/onbekend: 23%

Aantal gesprekken per oproeper:

- 1: 69%
- 2-4: 21%
- 5-10: 8%
- >10: 2%

NUPRAATIKEROVER.BE IN 2018: SAMENWERKING EN MEER BEREIKBAARHEID VOOR JONGEREN

Nupraatikerover.be zette in 2018 in op meer bereikbaarheid voor jongeren en samenwerking met andere (online) hulpverlening. Wanneer jongeren beslissen om hulp te zoeken, willen we hen zo weinig mogelijk voor een 'gesloten' deur laten staan. De voorbije jaren kende *Nupraatikerover.be* een sterke groei. Van 7u/week open in 2014 naar 15 uur bereikbaarheid/week vanaf september 2018. Dit is meer dan een verdubbeling van het oorspronkelijk aantal uren. Het chatteam bestaat ondertussen uit 7 personen om deze permanenties te kunnen voorzien. Deze laatste uitbreiding hing samen met de samenwerking met 1712. Van 19 september tot eind december 2018 nam *Nupraatikerover.be* de chatpermanentie voor 1712 op zich. Bezoekers konden van de 1712-website rechtstreeks doorklikken naar de chatbox van *Nupraatikerover.be*. Ook in 2019 zal deze duidelijke link blijven bestaan en zullen 1712(chat) en *Nupraatikerover.be* naar elkaar doorverwijzen indien aangewezen. Ook met andere onlinepartners werden er samenwerkingsverbanden opgezet. *Nupraatikerover.be* neemt samen met 1813 deel aan het project 'warme doorverwijzing' van Awel. Bedoeling is om jongeren zo vlot mogelijk door te verwijzen naar *Nupraatikerover.be* wanneer ze bij Awel of 1813 een verhaal van mishandeling of misbruik brengen. Deze duidelijke link en samenwerking zijn een versterking van het hulpaanbod dat ten goede komt aan de gebruiker.

Deze samenwerking resulteerde daarnaast in de ontwikkeling en groepsaankoop van een nieuwe chatsoftware. In samenwerking met de geïnteresseerde OHUP-leden en met ondersteuning van Awel en SAM werd er een lijst van vereisten voor deze software opgesteld, werd er getest en inwerktijd voorzien voor de medewerkers. In november 2018 startte *Nupraatikerover.be* met het gebruik van de nieuwe software, nl. de SITtool.

Uit analyses van de cijfergegevens van de voorbije jaren blijkt dat het aantal chatgesprekken en aantal nieuwe oproepers stijgen wanneer we *Nupraatikerover.be* meer zichtbaar maken voor het doelpubliek. We beslisten dan ook om een nieuwe promocampagne op te starten en deze keer met als doel aanwezig te zijn waar jongeren een groot deel van hun tijd doorbrengen, nl. online. Hiertoe werd er contact opgenomen met een communicatiebedrijf en een onlinercampagne voorbereid die in januari-maart 2019 zou plaatsvinden. Drie campagnevideo's werden ontwikkeld. Deze richten zich op drie thema's: seksueel misbruik, emotionele en fysieke mishandeling. Dit onderscheid maakt dat jongeren zich makkelijker in één van de video's kunnen herkennen. Verspreiding gebeurt via de sociale media (Facebook, Instagram, YouTube,..) en via de kanalen van de Vertrouwenscentra en hun partners. Om dit project financieel vorm te geven, namen we in 2017 én in 2018 deel aan de Warmste Week van Studio Brussel.

Nupraatikerover.be wil ook zichtbaar zijn op de sociale media. Hiertoe werd in 2017 een facebookaccount aangemaakt, die in 2018 verder werd uitgebouwd. We kozen ervoor ons vooral te richten op intermediairen, aangezien we merken dat jongeren zelf de pagina niet snel 'liken'. Ons vermoeden is dat jongeren meer dan vroeger andere sociale media gebruiken en dat het zich publiekelijk uiten op facebook hen afschrikt.

Naast het uitrollen van de bekendmakingscampagne zullen we in 2019 blijven investeren in de contacten met online-partners. Dit door het verder zetten van het project warme doorverwijzing en ons ook gekend te maken bij de vrijwilligers van deze partners. Dit zullen we o.a. doen door het organiseren van een webinar in het kader van 5 jaar *Nupraatikerover.be* door VK Brussel.

Ilse Van Campenhout
Coördinator *Nupraatikerover.be*

VK Brussel in opleiding

GEGEVEN VORMINGEN 2018

- **Kinderopvang en IBO**

08/03/ 2018 en 04/10/2018 – Kindermishandeling: wat is dat?
Evi Verdoodt

08/11 – 16/11 – 22/11 – 29/11 – 06/12 – 13/12/2018
Verontrusting in de kinderopvang: train the trainer
Evi Verdoodt

- **Basisonderwijs**

18/10/2018 – De kracht van de leerkracht
Johan Galle – Yasmina El Amrani
23/04/2018 – Vorming kindermishandeling
(Zorgcoördinatoren van scholengemeenschap VZW Sint Goedele Brussel)
Jolien Scheers – Evi Verdoodt

- **Hoger onderwijs en universiteit**

22/02/2018 – Klinische topics: kindermishandeling
(3e master, studenten geneeskunde, VUB)
Goedele Keymolen en Evi Verdoodt

22/03/2018 – Vorming kindermishandeling
(2e bachelor, studenten verpleegkunde, Erasmus Hogeschool Brussel)
Goedele Keymolen

27/03/2018 – Gastcollege verdiepende les kindermishandeling
(2e master, studenten psychologie, VUB)
Johan Galle en Evi Verdoodt

29/03/2018 – Vorming kindermishandeling
(studenten lager onderwijs, Erasmus Hogeschool Brussel)
Ilse Van Campenhout

20/04/2018 – Vorming kindermishandeling
(3e bachelor, studenten sociaal werk, Erasmus Hogeschool)
Evi Verdoodt

08/05/2018 – Inleiding kindermishandeling en werking Vertrouwenscentrum (1e bachelor, studenten psychologie, VUB)
Vigdis Vanbeselaere

29/10/2018 – Kindermishandeling (studenten leerkracht bio-esthetiek en haartooi, Erasmus Hogeschool Brussel)
Evi Verdoodt

09/11/2018 – Vorming kindermishandeling (3e bachelor, studenten orthopedagogiek, Odissee Hogeschool)
Jolien Scheers

20/12/2018 – Vorming kindermishandeling (3e bachelor, studenten lager en kleuteronderwijs, Erasmus Hogeschool)
Ilse Van Campenhout

12/12/2018 – Kindermishandeling en het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (CVO, laatstejaarsstudenten opvoeders)
Matthijs Waumans

17/12/2018 Vorming kindermishandeling (studenten lichamelijke opvoeding, Erasmus Hogeschool)
Eden Venneman

• **Varia**

09/01/2018 – Coaching bij een casus van seksueel grensoverschrijdend gedrag
Evi Verdoodt

25/01/2018 – Hoorzitting Vlaams Parlement Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag
Evi Verdoodt

29/03/2018 – Emotionele mishandeling en verwaarlozing: de kracht van de huisarts
Vigdis Vanbeselaere

08/03/2018 - Cultuursensitief werken bij kindermishandeling voor nieuwe VK medewerkers
Johan Galle

20/03/2018 – Verontrusting (regioverpleegkundigen K&G)
Evi Verdoodt

20/04/2018 – Detectie en aanpak van kindermishandeling (ASO urgentiegeneeskunde, UZ Brussel)
Goedele Keymolen

05/10/2018 – Intrafamiliaal geweld (studiedag Kind & Gezin)
Vigdis Vanbeselaere

18/10/2018 – Toelichting integrale jeugdhulp (sociaal verpleegkundigen, UZ Brussel)
Goedele Keymolen

ONTVANGEN VORMINGEN 2018

- 15/01, 16/01 en 02/02/2018 – 6-daagse opleiding ACT (vervolg van 2018) – ACT-Academie
Erik Van Dooren
- 08/02/2018 – LECK Congres Tilburg
Vigdis Vanbeselaere
- 15/02/2018 – Congres. Gehechtheid in de behandelkamer – Logacom
Stefanie De Meyer
- 01/03 – 08/03/2018 - Aan de slag met ouders in conflict. (Hoe het werken met de partnerrelatie veiligheid brengt in het gezin) – Rapunzel
Stefanie De Meyer
- 22/02, 26/04, 3/05 en 31/05/2018 – Conflictueus ouderschap – Interactieacademie
Yasmina El Amrani – Jolien Scheers – Vigdis Vanbeselaere
- 27/03/2018 – SOM groepsaankopen – SOM
Anja Ringoot
- 27/03/2018 – Congres (psycho)trauma – Logacom
Yasmina El Amrani – Jolien Scheers
- 18/05 – 29/05/2018 – “Ik vind je lief... of toch voor heel even.” Een veilig raam voor kinderen met ernstige relationele kwetsuren – Rapunzel
Stefanie De Meyer
- 08/05, 22/05, 19/06, 11/09, 25/09, 09/10, 23/10, 06/11, 20/11, 04/12, 18/12/2018
Systeemtheoretische Psychotherapie – Interactie Academie
Karolien De Ruyck

- 14/06/2018 – PROMISE Conference Brussel
Johan Galle
- 15/06/2018 – Kind in alle staten. Twintig jaar kinderrechtencommissariaat –
Kinderrechtencommissariaat
Erik Van Dooren – Evi Verdoodt
- 24/09 – 25/09/2018 – WOKK Tilburg – SHK
Vigdis Vanbeselaere
- 02/10/2018 – Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag bij kinderen en jongeren +
diagnostiek en hulpverlening bij minderjarige zedendelinquenten
Bart Weustenraad en Stein De Sterck – Yasmina El Amrani – Matthijs Waumans
- 11/10/2018 – Supervisie nupraatkerover
Patsy Verhaert – Yasmina El Amrani – Stefanie De Meyer – Jolien Scheers – Eden Venneman –
Evi Verdoodt – Matthijs Waumans
- 19/10/2018 – Vorming suicide op de chat – CPZ
Yasmina El Amrani – Stefanie De Meyer – Jolien Scheers – Eden Venneman – Evi Verdoodt –
Matthijs Waumans
- 25/10 – 13/11 – 27/11 – 11/12/2018 – Conflictueus ouderschap – Interactieacademie
Stefanie De Meyer – Eden Venneman – Matthijs Waumans
- 09/11/2018 – Medische en juridische aspecten bij kindermishandeling
dr. Roos Vergote en Sofie De Smet
Yasmina El Amrani – Matthijs Waumans
- 28/11/2018 – Mediatraining – De Ambrassade
Ilse Van Campenhout
- 29/11/2018 – “Slapende honden wakker maken” + “kom maar als en kind op het VK terecht”
Inge Vanderstraeten – Bieke De Tavernier
Yasmina El Amrani – Matthijs Waumans
- 11/12/2018 – Trauma en neurobiologie en personen met een handicap en mishandeling
dr. Peter Adriaenssens en Carla Ivens
Yasmina El Amrani – Matthijs Waumans

De Warmste Quiz

DE WARMSTE WEEK
18-24 DECEMBER

Vertrouwenscentrum Kindermishandeling Brussel
presenteert:

De Warmste Quiz

DONDERDAG 29 NOVEMBER 2018

Zaal de Verlichting
Saintelettesquare 17
1000 Brussel

Deuren open vanaf 17u00

Dranken & snacks aan democratische prijzen

Start quiz om 18u00

Ploegen van 5 personen
20 EUR / ploeg

!!! Elke deelnemer ontvangt een leuke prijs !!!

Inschrijven? Stuur een e-mail met de ploegnaam naar:
info@vkbrussel.be

- STEUN ONZE WARMTE ACTIE VOOR -

MUSIC FOR LIFE

Om de chatbox *Nupraatikerover.be* meer bekendheid en wat financiële steun te geven, organiseerde VK Brussel tijdens de Warmste Week van Studio Brussel op donderdag 29 november 2018 in eigen huis 'De Warmste Quiz'. De uitnodiging werd verstuurd naar partnerorganisaties in Brussel en daarbuiten.

Van bij de inschrijving bleek De Warmste Quiz een succes, waardoor er zelfs ploegen op de wachtlijst terecht kwamen. Uiteindelijk namen 18 ploegen van 5 personen deel. Onder de deelnemers bevonden zich vooral collega-hulpverleners uit Brussel en collega's uit de andere VK's. De quiz ging door in zaal De Verlichting op ons eigen adres en zat nokvol. Dankzij de sponsors was ook de prijstafel goed gevuld en was er voor elke deelnemer een prijs.

Ilse en Johan waren de quizmasters van dienst. De band 'Del Sablón' zorgde samen met onze stagiaire Yeliz voor een vleugje muziek tijdens de pauzes.

Team 'conKWISTadores', de dames van het Vrij CLB Pieter Breughel werd de winnaar met 119 punten. Op de tweede plaats volgde 'De Vurigste Ploeg' van het Huis van de Mens met 117 punten. De top 3 werd vervolledigd door de 'CLBabes' (116 punten), de heren van CLB Pieter Breughel. Twee ploegen verdedigden de eer van de VK's, namelijk VK Vlaams-Brabant met ploegnaam 'Work in Progress' en de 'Gent-Weters' van VK Oost-Vlaanderen.

Bijlage

Aantal meldingen per maand

Aantal M per maand	VKBrussel	%
Januari	49	8,46%
Februari	61	10,54%
Maart	58	10,02%
April	44	7,60%
Mei	49	8,46%
Juni	62	10,71%
Juli	36	6,22%
Augustus	33	5,70%
September	32	5,53%
Oktober	52	8,98%
November	46	7,94%
December	57	9,84%
TOTAAL	579	100,00%

Aantal meldingen per instantie

Aantal M per Meldende Instantie	VK Brussel 2018	2018 %	2017 %	Vlaanderen 2018
Gezondheidszorg	188	32,47%	32,38%	23,31%
Jongerenwelzijn	26	4,49%	2,68%	7,86%
Meldpunt	6	1,04%	1,92%	6,09%
Onbekend	1	0,17%	0,38%	0,81%
Politionele en justitiële instanties	31	5,35%	4,60%	7,58%
Primaire omgeving van het kind	63	10,88%	7,09%	12,31%
Schoolse VZ (+ voor en na)	207	35,75%	36,97%	26,10%
Welzijnsorganisaties	57	9,84%	13,98%	15,60%
TOTAAL	579	100,00%	100,00%	100,00%

Meldende instantie per categorie

Meldende instantie hoofdcategorie	Meldende instantie	UNIEKE MELDINGEN
Gezondheidszorg	CGG	5
	CGG Kinderdienst / netwerk	4
	CGG Kinder- en jongerenteam	1
	CGG Volwassendienst / netwerk	4
	Daderhulp	5
	Huisarts + wijkgezondheidscentrum	11
	Kind en Gezin (preventieve dienstverlening)	31
	Pediatrie	2
	Psychiatrie/SD ziekenhuis/Privé (logo, kine, therapeuten)/Ander medisch en paramedisch personeel	121
		4
Gezondheidszorg		188
Meldende instantie hoofdcategorie	Meldende instantie	UNIEKE MELDINGEN
Jongerenwelzijn	Crisisnetwerk	2
	Niet-residentiële VZ (alle VZ IJH)	9
	OCJ	2
	VZ plaatsing en begeleiding (alle VZ IJH)	13
Jongerenwelzijn		26
Meldende instantie hoofdcategorie	Meldende instantie	UNIEKE MELDINGEN
Meldpunt	Meldpunt Geweld, Misbruik en Kindermishandeling	6
Meldpunt		6
Meldende instantie hoofdcategorie	Meldende instantie	UNIEKE MELDINGEN
Onbekend	Onbekend	1
Onbekend		1
Meldende instantie hoofdcategorie	Meldende instantie	UNIEKE MELDINGEN
Politionele en justitiële instanties	Andere justitiële instanties	1
	Jeugdrechtbank	2
	Justitiehuizen (justitieassistenten, slachtofferonthaal op de parketten,...)	1
	Parket	26
	Politionele instanties	1

Politionele en justitiële instanties		31
Meldende instantie hoofdcategorie	Meldende instantie	UNIEKE MELDINGEN
Primaire omgeving van het kind	Andere niet inwonende	21
	Het slachtoffer van de mishandeling	4
	Moederfiguur	28
	Vaderfiguur	10
Primaire omgeving van het kind		63
Meldende instantie hoofdcategorie	Meldende instantie	UNIEKE MELDINGEN
Schoolse VZ (+ voor en na)	Buitengewoon onderwijs	6
	Buitenschoolse voorziening	1
	CLB	176
	Georganiseerde vrije tijd (Jeugdvereniging, Sportvereniging, Speelpleinwerking)	4
	Gewoon onderwijs	18
	Kinderdagverblijf	2
Schoolse VZ (+ voor en na)		207
Meldende instantie hoofdcategorie	Meldende instantie	UNIEKE MELDINGEN
Welzijnsorganisaties	Ander vertrouwenscentrum kindermishandeling	10
	CAW	12
	Centrum kindercare en gezinsondersteuning (CKG)	4
	Eigen vertrouwenscentrum kindermishandeling	15
	Huis van Kind en buurtwerk (Inloopteam, Opvoedingswinkel)	1
	JAC	2
	Mutualiteit, telefonische hulplijn, andere algemene sociale DV	1
	Niet-residentiële dienstverlening aan personen met een beperking (vb revalidatiecentrum, COS)	6
	Residentiële opvang van personen met een beperking	3
	SAJ (Service à la Jeunesse)	1
	SOS Enfants	2
Welzijnsorganisaties		57
		579

Gemelde problematiek

Aantal gemelde kinderen per problematiek	VK Brussel 2018	2018 %	VK Brussel 2017	2017 %
01.(0-2) Lichamelijke mishandeling	282	32,53%	206	27,32%
02.0 Lichamelijke verwaarlozing	88	10,15%	89	11,80%
03.(0-1) Emotionele mishandeling	155	17,88%	159	21,09%
04.0 Emotionele verwaarlozing	82	9,46%	88	11,67%
05.(0-2) Seksueel misbruik	94	10,84%	77	10,21%
06.0 Risicosituatie	67	7,73%	67	8,89%
07.0 Verwerkingsproblematiek	4	0,46%	2	0,27%
08.0 Onbekende/Onduidelijke/Andere problematiek	50	5,77%	25	3,32%
09.(0-4) Grensoverschrijdend gedrag door minderjarige	45	5,19%	39	5,17%
Niet ingevuld			2	0,27%
TOTAAL	867	100,00%	754	100,00%

Gemelde kinderen per geslacht

Aantal unieke K per GESLACHT	VK Brussel	%
Vrouwelijk	340	41,51%
Mannelijk	375	45,79%
Onbekend	104	12,70%
TOTAAL	819	100,00%

Gemelde kinderen per leeftijdscategorie

Aantal unieke kinderen per leeftijdscat in 2018	BRU zonder chat	%
0 < 1 jaar	47	5,74%
12 < 15 jaar	121	14,77%
1 < 3 jaar	71	8,67%
15 < 18 jaar	67	8,18%
18 en ouder	11	1,34%
3 < 6 jaar	136	16,61%
6 < 9 jaar	164	20,02%
9 < 12 jaar	169	20,63%
onbekend	24	2,93%
ongeboren	9	1,10%
Totaal	819	100,00%

VK Brussel dankt...

VK Brussel ontvangt een enveloppesubsidiëring van Kind en Gezin. Daarnaast maakt de bijkomende financiële ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschapscommissie het mogelijk om extra inspanningen te doen ten aanzien van de complexe realiteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

VK Brussel dankt het departement van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin voor de subsidiëring van *Nupraatikerover.be* en iedereen die onze chatbox gesteund heeft tijdens De Warmste Week en door deelname aan onze Warmste Quiz.

Tot slot gaat onze dank uit naar tal van organisaties, collega's en sympathisanten die ons op velerlei manieren hielpen om kinderen een betere en veiligere wereld te bieden.

VERTROUWENSCENTRUM
KINDERMISHANDELING

Saintelettesquare 17
1000 Brussel

T: 32 (0)2 669 40 50

F: 32 (0)2 669 40 51

E: info@vkbrussel.be

www.vertrouwenscentrum-kindermishandeling.be